

Dok. nummer 18/09021-3
Deres referanse:
Vår dato: 03.12.2018
Vår referanse: Mette Kammen

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Innspill til stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet

Nedenfor følger innspillene fra Universitetet i Sørøst-Norge.

1. Ambisjon om kulturendring

Vi mener de fem faktorene som er listet opp i invitasjonen er sentrale for å få til en kulturendring når det gjelder studentmobilitet.

I tillegg tror vi at det bør vurderes å etablere nye insentiver for internasjonalisering utover det som gis i dag: Ut- og inn-mobilitet gir uttelling i dagens finansieringssystem, men vi er usikre på om denne ordningen bidrar til økt utveksling. Det er derfor viktig å stimulere til ulike former for internasjonalisering: Semesterutveksling, sommerskoler, felles kurs med samarbeidsinstitusjoner, digital mobilitet, feltarbeid, praksisopphold etc. I tillegg tror vi det er viktig å innføre egne insentiv ordninger for Ph.d-kandidater.

Det bør vurderes å innføre kompensasjon for tapte studiepoeng som følge av mobilitet, dvs. dersom antall utreisende studenter overstiger antall innreisende.

2. Utgående studentmobilitet

Studentmobilitet bør være forankret i institusjonelle samarbeid om utdanning og forskning, samtidig mener vi at det er nødvendig med en viss fleksibilitet dersom antall utreisende studenter skal øke. Ikke alle bilaterale avtaler er forankret i forskningssamarbeid, men avtalene kan likevel fungere bra for studentmobilitet. Forutsetningen er selvfølgelig at institusjonen og studietilbudene er kvalitetssikret av universitetets egne fagmiljøer. Det bør være en klar premiss at utenlandsopphold gir faglig merverdi til studieprogrammet.

Innføring av obligatorisk utveksling ser vi ikke på som et realistisk virkemiddel. Utfordringen er ikke å få norske studenter ut av landet, men å styrke kvaliteten i studieprogrammene i samarbeid med læresteder i utlandet. Vi har mer tro på ulike grep som kan styrke studentenes interesse for å ta ett eller to semester ved en utenlandsk institusjon. Et relativt enkelt grep er «å pålegge» institusjonene å tydeliggjøre læringsutbytte og arbeidslivsrelevans av utenlandsopphold.

Det er viktig at alle utvekslingsavtaler er knyttet til studieprogram, og at alle studieprogram er koplet til attraktive utvekslingsavtaler. Det er viktig at lederne og fagmiljøene har et eierforhold til avtalene, og at de bruker disse aktivt for å styrke egen utdanning og forskning.

3. Innkommende studentmobilitet

Det er viktig å sørge for gode engelskspråklige programmer både for helgrads- og utvekslingsstudenter. For å etablere et internasjonalt læringsmiljø er det nødvendig med et tett samarbeid mellom fagansatte, administrasjon, Studentparlamentet og ISU. Vi tror også det kan gi god effekt å engasjere studentassistenter på alle campus. Disse kan koordinere en rekke sosiale velferdstiltak, noe som igjen kan bidra til de utenlandske studentene integreres i studentfelleskapet og i lokalmiljøet.

Det er imidlertid flere utfordringer som knytter seg til internasjonale grads- og utvekslingsstudenter. Her vil vi peke på tre forhold vi oppfatter som spesielt presserende: **1) Bolig:** Det må bygges nok studentboliger slik at man kan garantere boliger til internasjonale studenter, og til akseptable kostnader. **2) Visum:** Det trengs en forenkling av byråkratiske prosesser rundt studentvisum til Norge. I tillegg bør visumkostnadene for internasjonale studenter reduseres. Den brå stigningen i 2018, fra 2500 til 5300 i visumgebyr, har vært svært uheldig. **3) Personnummer:** Tiden for å få fødsels- og personnummer (noe som er nødvendig for å åpne bankkonto, få fastlege, leie bolig utenom Studentsamskipnaden osv.), bør reduseres. Forenkling av dette vil spare studentene for mye venting og usikkerhet. Vi vet at regjeringen har fokus på effektivisering og på å fjerne «tidstyver». Ved å forenkle prosessene rundt visum og personnummer, reduseres de totale administrative kostnadene knyttet til dette arbeidet ved universitetene og i ulike offentlige etater.

4. Strategiske samarbeid

Følgende kriterier mener vi er viktige når man skal velge utenlandske samarbeidspartnere:

- Institusjonen har høy kvalitet innen utdanning og/eller forskning.
- Institusjonen gir gode utvekslingsmuligheter for våre studenter, på alle nivåer.
- Samarbeidet styrker koblingen mellom forskning og utdanning.
- Samarbeidet kan bidra til økt deltakelse og gjennomslag i EUs utdannings- og forskningsprogrammer.

Videre mener vi det er viktig at alle avtaleinngåelser forankres i institusjonsledelsen og i faglig ledelse.

Et annet grep for å styrke et samarbeid med en utvalgt institusjon er å sette inn formulering om at partnerne anerkjenner hverandre som «strategiske partnere» når man inngår en intensjonsavtale (MoU). Dette er et grep for å forplikte begge parter i større grad, samt å skille ut de avtalene som er av stor betydning for institusjonen.

5. Nasjonale tiltak og regelverk

Som nevnt i punkt 1 bør det ses på muligheten for å gi insentivmidler for andre former for studentmobilitet enn tradisjonell utveksling: F.eks. sommerskoler, felles kurs med samarbeidsinstitusjoner, digital mobilitet, feltarbeid og praksisopphold.

Videre mener vi at den norske finansieringsmodellen bør harmonisere med Erasmus-programmet, slik at opphold på 2 måneder blir godkjent og gir økonomisk uttelling for studenter og institusjoner på lik linje med lengre opphold.

I tillegg foreslår vi at det ses nærmere på finansieringsordninger for strategiske samarbeid. Programmene for internasjonale samarbeid som i dag administreres av Diku, gir i liten grad støtte til frikjøp av faglig og administrativt ansatte. Økt tilskudd til gjennomføringen av prosjekter tror vi ville motivere flere til å søke midler.

Man kunne også etablere støtteordninger for studenter som ønsker utveksling til Norge, men som faller utenfor Erasmus+. I dag er det slik at man kun får støtte gjennom programmer forvaltet av Diku. Disse prosjektene rekker kun til et lite antall studenter, og over begrensede perioder. Når prosjektperioden er over, har samarbeidspartnerne sjelden egne midler til mobilitet. Diku kan vurdere å innføre belønnings- eller stipendordninger som muliggjør gjensidig utveksling i forlengelse av prosjektperioder.

Det er behov for finansieringsordninger til internasjonale prosjektsamarbeid som i hovedsak baserer seg på virtuell mobilitet. E-Læring og digitalisering utgjør en stadig viktigere del av institusjons-samarbeid. Virtuell mobilitet har den fordel at lærere og studenter kan møtes oftere, at man når ut til større antall studenter, at flere får utbytte av samarbeidet og at det kan legges til rette for internasjonalisering hjemme.

De nasjonale rammeplanene må ikke være til hinder for internasjonal studentmobilitet og internasjonalisering hjemme, men snarere aktivt legge til rette for dette. Studenter i profesjonsutdanningene bør i større grad kunne kombinere praksisutveksling med å ta emner ved en partnerinstitusjon i løpet av oppholdet.

Når det gjelder fellesgrader og dobbelgrader er det et behov for større tydelighet og flere avklaringer: Skal fellesgrader ha forrang foran dobbeltgrader? Krav til betaling av skolepenger ved samarbeidsinstitusjoner utenfor Norge? Felles vitnemål? Krav til fysisk mobilitet? Osv.

6. Automatisk godkjenning

Vi mener at det i dag ikke er noen faglige hindre for automatisk godkjenning av utenlandsopphold. Vi legger her til grunn at automatisk godkjenning betyr at emner blir forhåndsgodkjent av institusjonen før studentene reiser på utveksling, og deretter innpasset ved endt opphold.

7. Arbeids- og næringsliv

InternAbroad (som er støttet av Diku) forplikter internasjonale arbeidslivspartnere til å ta imot studenter fra Norge til praksisopphold, som er koblet med utdanningsopphold som gir studentene faglig uttelling tilsvarende ett semester. Vi tror det er viktig å etablere ny økonomiske insentiver for internasjonal praksismobilitet. I dag er det ingen incentiver utenom InternAbroad som studentene kan benytte seg av.

Når man inngår avtaler med utenlandske utdanningsinstitusjoner, bør man også diskutere forpliktende industripraksis som en del av fagpakken som tilbys under studiet. Det er en utfordring å forplikte nærings- og arbeidsliv til å være en aktiv deltager i internasjonale utdanningssamarbeid. Utfordringen ligger i å få næringsliv og industri til aktivt å delta i utformingen av studieprogrammene med relevant praksis, slik at studentene er klare for å bidra fra den dagen de starter i arbeidslivet.

Vennlig hilsen

Pål Augestad

viserektor forskning

Avdeling for forskning, innovasjon og

internasjonalisering

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer.